

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

N A C R T

KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RADU

Zagreb, veljača 2004.

**KONAČI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RADU**

Članak 1.

U Zakonu o radu ("Narodne novine" br. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03. i 142/03.) u članku 58. stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Za blizance, treće i svako slijedeće dijete zaposlena žena može koristiti roditeljni dopust do navršene treće godine djetetova života."

Članak 2.

U članku 59. stavku 1. riječi: "za blizance, trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi" zamjenjuju se riječima: "za blizance, treće i svako slijedeće dijete", a riječ: "druge" zamjenjuje se riječju: "treće".

Članak 3.

U podnaslovu iznad članka 62. i u članku 62. riječ: "dvije" zamjenjuje se riječju: "tri".

Članak 4.

U članku 228.b stavku 1. točki 32. riječ: "dvije" zamjenjuje se riječju "tri".
U točki 38., riječ: "druge" zamjenjuje se riječju: "treće".

Članak 5.

(1) Radnik koji je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona otpočeo koristiti pravo na roditeljni dopust iz članka 58. stavka 4. ili pravo na rad s polovicom radnog vremena iz članka 59. stavka 1. odnosno pravo na mirovanje radnog odnosa iz članka 62. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03 i 142/03.) može nastaviti koristiti to pravo prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Radnik kojem je pravo na roditeljni dopust ili pravo na rad s polovicom radnog vremena odnosno pravo na mirovanje radnog odnosa isteklo prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, može koristiti prava iz ovoga Zakona do navršene treće godine djetetova života.

Članak 6.

U cijelom tekstu Zakona riječ: "porodni" u određenom rodu, broju i padežu zamjenjuje se riječju: "roditeljski" u odgovarajućem rodu, broju i padežu.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

O B R A Z L O Ź E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Prema odredbama važećeg Zakona o radu ("Narodne novine", br. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03. i 142/03.) radnica za vrijeme trudnoće, poroda i njege djeteta ima pravo na porodni dopust do godine dana djetetova života. Za blizance, trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi zaposlena žena može koristiti porodni dopust do navršene druge godine djetetova života, koji se financira iz državnog proračuna.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz siječnja 2004. godine u Republici Hrvatskoj, u razdoblju od 1997. do 2002. godine bilježi se neprekidni godišnji pad broja živorođene djece (od 55.501 djeteta u 1997. godini do 40.094 djeteta u 2002. godini). U navedenim brojevima uključena su i rođenja blizanaca, troje, četvero i više djece.

U istom razdoblju broj djece po redu rođenja također opada, pa je tako u 1997. godini rođeno 8.519 djece kao treće dijete i 2.806 kao četvrto dijete, a 2002. godine kao treće dijete je rođeno 4.995 djece, a kao četvrto 1.593 djeteta.

Ukupan broj rođene djece u 2002. godini je bio 40.283, a u 2003. godini je 35.390, što je oko 20% manje novorođene djece u odnosu na prethodnu godinu.

Imajući u vidu nepovoljna demografska kretanja u Republici Hrvatskoj, postoji neophodna potreba za poboljšanom zaštitom obitelji u skrbi i odgoju djece kao stimulativne mjere populacijske politike. Stoga se predloženim Zakonom želi pomoći majkama koje su rodile blizance, treće i svako sljedeće dijete na način da one (a pod određenim zakonskim uvjetima i otac) mogu koristiti porodni dopust s pravom na novčanu naknadu do treće godine života djeteta.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Konačnim prijedlogom zakona o izmjenama Zakona o radu uređuju se sljedeća pitanja:

- produženje trajanja porodnog dopusta do treće godine djetetova života za rođenje blizanaca, trećeg i svakog sljedećeg djeteta,
- produženje prava na mirovanje radnog odnosa do tri godine djetetova života,
- omogućavanje korištenja prava na porodni dopust prema ovom Zakonu i korisnicima porodnog dopusta čije dijete nije navršilo tri godine života, kao i roditelju koji je već iskoristio pravo na porodni dopust ako dijete nije navršilo tri godine života,
- promjena naziva "porodni dopust" u "rodiljni dopust".

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

Uz članak 1. i 2.

Navedenim člancima produžava se vrijeme korištenja porodnog dopusta i rada sa polovicom radnog vremena jednom od roditelja blizanaca, trećeg i svakog sljedećeg djeteta do treće godine djetetova života.

Uz članak 3.

Pravo jednog roditelja na mirovanje radnog odnosa nakon isteka porodnog dopusta produžava se do treće godine djetetova života.

Uz članak 4.

Slijedom izmjena u prethodnim člancima mijenjaju se i odgovarajuće prekršajne odredbe Zakona o radu.

Uz članak 5.

Odredbom ovoga članka omogućava se nastavak korištenja stečenog prava jednom od roditelja djeteta koje u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona nije navršilo tri godine života.

Također se roditeljima kojima je isteklo pravo korištenja ovih prava iz područja majčinstva omogućava korištenje prava iz ovoga Zakona do treće godine djetetova života.

Uz članak 6.

U cijelom Zakonu o radu riječ "porodni" zamjenjuje se riječju "rodiljni".

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Temeljem članka 21. stavka 1. Zakona o izvršenju Državnog proračuna za 2003. godinu naknada plaće za vrijeme korištenja porodnog dopusta od šest mjeseci do jedne godine djetetova života, porodnog dopusta do dvije godine života djeteta za blizance, trojke, četvorke odnosno više djece jednake dobi, posvojiteljskog dopusta i skraćenog radnog vremena do jedne godine djetetova života iznosila je 1.600,00 kuna, za rad u punom radnom vremenu.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje broj korisnica porodnog dopusta do navršene druge godine života za blizance, trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi u 2003. godini bio je 454 slučaja, od čega 441 slučaj rođenja blizanaca i 13 slučajeva rođenja troje, četvero, odnosno više djece jednake dobi.

Za isplatu naknada za korištenje porodnog dopusta na teret Državnoga proračuna za sve slučajeve predviđene zakonom Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje isplatio je do 29. prosinca 2003. godine 328.830.000,00 kuna.

U Odluci o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesječju 2004. godine ("Narodne novine" br. 152/03 i 188/03) za te svrhe osigurano je 90.000.000,00 kuna, odnosno 360.000.000,00 na godišnjoj razini.

U skladu sa navedenim podacima procjenjuje se da je za provedbu ovoga Zakona potrebno osigurati dodatnih 10.000.000,00 kuna, odnosno 370.000.000,00 kuna za isplatu naknada za korištenje porodnih dopusta za sve slučajeve propisane zakonom.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Konačni prijedlog zakona sadrži istovjetan tekst Prijedloga zakona.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU BILI DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

U raspravi na sjednici Hrvatskog sabora i u izvješćima saborskih odbora nisu iznijeti konkretni prijedlozi za izmjene odnosno dopune teksta Prijedloga zakona.

VII. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Ovom Konačnom prijedlogu zakona priložen je tekst odredbi Zakona o radu ("Narodne novine", br. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03. i 142/03.) koje se mijenjaju. S obzirom na brojne izmjene Zakona tekst odredbi daje se u pročišćenom tekstu.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU
("Narodne novine", br. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03. i 142/03.)

Članak 58. stavak 4.

Za blizance, trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi zaposlena žena može koristiti porodni dopust do navršene druge godine djetetova života.

Članak 59. stavak 1.

Kad je obvezni porodni dopust iz članka 58. stavka 5. ili 6. ovoga Zakona prošao, radnica ima pravo raditi polovicu radnoga vremena do navršene jedne godine djetetova života, **odnosno za blizance, trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi može raditi polovicu radnog vremena do navršene druge godine djetetova života.**

Mirovanje radnoga odnosa do dvije godine djetetova života

Članak 62.

Nakon što je istekao porodni dopust jedan od roditelja djeteta ima pravo ne raditi dok dijete ne navrši **dvije** godine života, za koje mu vrijeme prava i obveze iz radnog odnosa miruju, a pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu te pravo na mirovinsko i invalidsko osiguranje ostvaruje u skladu s propisima koji uređuju ta područja.

Najteži prekršaji poslodavca

Članak 228.b. stavak 1. točka 32. i točka 38.

(1) Novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

32. Ako jednom od roditelja djeteta ne omogući da ne radi dok dijete ne navrši dvije godine života, za koje vrijeme mu miruju prava i obveze iz radnog odnosa, te u svezi s radnim odnosom (članak 62.),

38. ako radnika ne primi na rad nakon prestanka korištenja prava na porodni dopust, posvojiteljski dopust ili prava na mirovanje ugovora o radu do druge godine života djeteta ili mu ne ponudi sklapanje ugovora o radu za obavljanje drugih odgovarajućih poslova (članak 69. stavak 2. i 3.).